

Transatlansko trgovinsko i investicijsko partnerstvo

Europska dezintegracija, nezaposlenost i nestabilnost

Jeronim Capaldo¹

Listopad 2014

Europska unija i Sjedinjene Američke Države trenutačno pregovaraju o trgovinskom sporazumu Transatlansko trgovinsko i investicijsko partnerstvo (TTIP), s namjerom da se poslije uključe i druga gospodarstva.

Kao što je uobičajeno prilikom trgovinskih sporazuma, TTIP-pregovori praćeni su nizom ekonometričkih studija koje pružaju srednjoročne prognoze ekonomskih učinaka sporazuma. U Europskoj uniji predlagatelji se oslanjaju uglavnom na 4 glavne studije, koje u bitnom predviđaju male neto dobiti za sve države sudionice i postupan pomak s unutarnjega EU trgovanja na transatlansko trgovanje.

Novija je literatura međutim pokazala da te glavne studije o TTIP-u ne daju dobar temelj za politička odlučivanja jer se zasnivaju na neprikladnim ekonomskim modelima.

Predstavljamo procjenu TTIP-a koja je utemeljena na drugačijem modelu s uvjerljivim pretpostavkama o procesima ekonomske prilagodbe i političkim trendovima.

Uz pomoć političkoga modela Ujedinjenih naroda simuliramo utjecaj TTIP-a na globalnu ekonomiju u kontekstu politike dugotrajne štednje i niskoga rasta, osobito u EU i SAD-u.

Naši rezultati znatno se razlikuju od dosadašnjih procjena.

Za Europu tvrdimo da:

- TTIP bi doveo do pada neto izvoza nakon 10 godina, u odnosu na osnovni "ne-TTIP" scenarij. Najveće gubitke trpjela bi sjevernoeuropska gospodarstva (2,07% BDP-a), slijedile bi ih Francuska (1,9% BDP-a), Njemačka (1,14% BDP-a) i Velika Britanija (0,95% BDP-a).
- TTIP bi doveo do realnoga pada BDP-a. U skladu s podacima za neto izvoz, najveći pad BDP-a (-0,5%) trpjela bi sjevernoeuropska gospodarstva, a slijede ih Francuska (-0,48%), Njemačka (-0,29%).
- TTIP bi doveo do pada dohotka od rada. Najviše u Francuskoj sa 5.500 € po zaposlenom, slijede je sjevernoeuropska gospodarstva (-4800 € po zaposleniku), Velika Britanija (-4200 € po zaposleniku) i Njemačka (-3400 € po zaposleniku)
- TTIP bi doveo do gubitka radnih mjesta. Prema našim izračunima približno 600.000 radnih mjesta u EU. Sjevernoeuropske države bile bi najviše pogođene (-223.000 radnih mjesta), slijede ih Njemačka (-134.000 radnih mjesta), Francuska (-130.000 radnih mjesta) i južnoeuropske države (-90.000 radnih mjesta)
- TTIP bi doveo do smanjenja udjela prihoda od rada u odnosu na ukupne prihode, čime bi se pojačao trend koji je pridonio trenutačnoj stagnaciji. Naličje ovoga pada je povećanje udjela od profita i prihoda od kamata, koji podrazumijeva proporcionalan prijenos s prihoda od rada na prihod od kapitala. Najveći prijenosi bili bi u Velikoj Britaniji (7% BDP-a preneseno s prihoda od rada na prihod od kapitala), Francuskoj (8%), Njemačkoj i sjevernoj Europi (4%)

---

¹ Email: jeronim.capaldo@tufts.edu

The author would like to thank Amir Kapetanovic for this translation

- TTIP bi doveo do pada državnih prihoda. Prihod od neizravnih poreza (npr. PDV) neto od subvencija opadati će u svim zemljama EU, s Francuskom kao većom gubitnicom (0,64% BDP-a). U svakoj zemlji EU povećali bi se državni deficiti u postotku BDP-a i time javne financije gurnule blizu ili čak preko maastrichtskih granica.
- TTIP bi doveo do veće nestabilnosti u financijskom sektoru i do bržeg akumuliranja dugova i kredita. S padom prihoda od izvoza, prihoda od rada i prihoda države, potražnja bi morala biti potaknuta isključivo kroz profite i investicije. No, s oslabljenom potrošnjom ne može se očekivati ostvarivanje dobiti od prodaje. Realnija pretpostavka je da su dobit i ulaganja (uglavnom u financijskoj djelatnosti) poduprti rastom cijena financijskih proizvoda. Mogućnost makroekonomske nestabilnosti kroz ove strategije rasta dobro je poznata nakon nedavne financijske krize.

Naše prognoze ukazuju na teške perspektive za EU političare. Suočeni s većom osjetljivošću na svaku krizu koja dolazi iz SAD-a i nemoćni dogovoriti smjer fiskalnih poticaja, imali bi malo opcija za stimulaciju ekonomije: ili poticanjem rasta privatnih kredita s rizikom poticanja financijske neravnoteže, ili traženjem rješenja u konkurencijom uvjetovanim devalvacijama, ili kombinacijom obiju opcija.

Izvlačimo dva opća zaključka. Prvo, postojeće TTIP studije nisu dobar temelj za velike trgovinske reforme. Kada se upotrijebi jedan realniji model, rezultati se znatno mijenjaju. Drugo, povećanje opsega međunarodnoga trgovanja nije održiva strategija za gospodarski rast EU. Uz trenutačni smjer štednje, visoku nezaposlenost i nizak rast, koji povećavaju pritisak na dohotke od rada, ovaj bi pritisak dodatno utjecao na gospodarske aktivnosti. Naši rezultati ukazuju na to da bi svaka strategija za ponovni gospodarski rast u Europi trebala biti izgrađena na snažnom političkom naporu da se potaknu prihodi od rada.

Izvorna studija: http://ase.tufts.edu/gdae/policy_research/TTIP_simulations.html